

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus sacerdotalis d' sacrame[n]tis: deq[ue] diuinis
officiis: et eoru[m] administrat[i]o[n]ibus**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 1512

VD16 N 1517

De sacr[ament]o p[oe]nie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30634

De sacramento

de deponit: et sacerdos de novo inci-
pere consecrationem calicis ut sacramen-
tum perficiat. Nihil enim abominabile debet
sumi occasione huius sacri-
ficii finalis. c. si per negligentiam. d. con-
se. dist. ij. hec Hugo. Non oportet cauere
ne corpus Christi ponatur incaute: ita
quod a muribus comedatur. Quia de his
quadragesima diebus debet penitere. d. con-
se. dist. ij. q. non bene. Sed dicitur tamen ibi
mus non comedit corpus Christi: quare
sacerdos sic tunc puniatur? Rursus deo:
sed multi doctores non concedunt illi rodi
corpus Christi: sed solum speciem sa-
cramenti: eo quod ut dicunt quod cito su-
mitur a mure vel ab alio animali dicitur
sinit esse sacramentum non est tamen conueni-
ens si dicatur quod mus sumat corpus
Christi: cum sceleratissimi homines illud
sumant: secundum Glo. de conse. dist. ij. Qui
non bene. Potest tamen dici quod si homo malus
sumat sacramentum istud sacramen-
tum naturaliter et non spiritualiter: mus tamen vel bru-
tum animal nec spiritualiter nec sacramen-
taliter recipit: quia non videtur eo uti sacro:
eo quod non credit ibi esse deum et homines
sed sumit per modum alterius cuiuscumque
cibi: et ita sumit bene accidentia et spe-
cies sacramentales: sed non sacramentum.
imo dicunt doctores. ut nota in glo. di-
cti. c. Non isti. de conse. dist. ij. q. etiam
in bono homine quod diu sentiuntur species:
tandem est ibi corpus Christi: et quod cito
deglutitur statim desinit esse sacramentum et
corpus Christi desinit esse in sumente.
Ita sentit Hugo cardinalis. Sed
Hugo de sacro Eucharistie. et recitat Ar-
chiepiscopi. in c. predicto. Non isti. dicit quod quod
diu ibi manent species sub illis est

Christus integer. unde si intrant stomachum/
Christum sub illis manet quod diu sunt ibi:
sic sub ipsa specie est in piride. Et
verum est secundum Petrum de thara. quod non
vadit in corpus nisi ut illud nutri-
at sic ceteri cibi: intrat tamen et est ibi
sub specie sacramentali quod diu illa
durat secundum Petrum. et hoc etiam te-
nent theologici. Dicit etiam glo. de con-
se. dist. ij. Tunc super verbo commisceri/
quod species ille nec cibis alijs commisce-
tur: nec in stomachum descendit: et
per se neque per secessum emittuntur.
Et hoc aliquid ex ipsis reficiatur: non tamen
incorporantur: nec in stomachum de-
scendit: nec per secessum emittuntur.
Interdum tamen etiam homo odore re-
creat: quod tamen nec per secessum nec in sto-
machum dirigitur. Tunc Bartholomeus
bruxiensis ibidem dicit: quod bene dici
potest quod in stomachum descendat: nam
alias quomodo euomerentur? Quod ergo dicit
Augustinus. Non iste est panis qui transit in
ventrem. exponit Archiepiscopus. in c. si quis
per ebrietatem. de conse. dist. ij. quod hoc pro-
tando dicitur quod non est iste panis qui va-
dit in corpus sic cibum naturalis sic
quod nutrit: sed est ibi sub specie sa-
cramentali. Et per tunc puniatur sacer-
dos. quia permisit irreuerentiam a muri-
bus tractari sacramentum tam ve-
nerabile.

De sacramento penitentie.

Penitentia

penitentiam agite / appropinquabit enim regnum celorum
Matth. iij. et. iij. et de pe. di.

penitentie

j. et his. Quia restituta in bapti-
 smo innocētia: hō fragilis illesam z
 incontaminatā cōtinue fuare nō
 p̄ vitā: qn̄ sepi⁹ cadat: tō dīna ma-
 iestas z casum h̄mōi p̄ restaurati-
 onē innocētie p̄dicte d̄ sacro p̄nie p̄
 uidit: p̄ quā hō a deo p̄ p̄ctm̄ elon-
 gat⁹ ad ip̄m̄ appropinq̄t. Hinc ē
 q̄ saluator veniēs i mūdū q̄si bo-
 nus medic⁹ egrot⁹. Mules dīc: Pe-
 nitentiā agite. Agite inquā h̄z. Gor-
 rā sup̄ Matt. tanq̄z medicinā ad
 sanandū morbu: q̄si armaturā ad
 iuendū bellū: q̄si clauē ad referā-
 dū celū. Tria em̄ p̄secq̄ p̄nie actor
 .s. sanationē vulnez cordis: arma-
 tionē insidiarū hosti: z aprionē re-
 gni celestis. Un̄ d̄r: appropinq̄bit
 em̄ vobis regnū celoz. Diffinitur
 aut̄ sic fm̄ mgr̄m̄ sen. li. iij. di. xij
 P̄nia est v̄r⁹ q̄ cōmissa mala plan-
 gimus cum emendatiōis p̄posito.
 Ambro. aut̄ sic diffinit p̄niam.
 P̄nia ē v̄rus cordis: amaritudo
 aie: p̄ malis q̄ q̄s commisit. Alibi
 etiā idē Amb. dīc. P̄nia est mala
 p̄terita plangere: z plāgēda itez n̄
 p̄mittere. Circa qd̄ sciēdū q̄ du-
 plex ē p̄nia .s. interior tm̄: z ē dolor
 p̄ p̄ctō. Et hec est de iure nature.
 Alia exterior q̄ fit arbitrio: hōis.
 scz imposita p̄ sacerdotē. Prima
 nō ē sacrm̄ p̄nie: sed scda. .s. p̄ mini-
 stros ecclie imposita. Est aut̄ ma-
 teria hui⁹ sacri actus ministri .s. sa-
 cerdot⁹: quē exercet circa p̄ctōrem
 absoluēdo ip̄m. Forma aut̄ isti⁹ sa-
 cramenti lz a ch̄o non sit institu-
 ta certa: tm̄ fm̄ doct̄. est hec. q̄ p̄ni-
 mo p̄mittat̄ oīo. .s. illa. Dñs te ab-
 soluat/ vel misereat̄ tui om̄ipotēs
 deus: z dimittat̄ tibi om̄ia p̄ctā
 tua: z p̄ducat te in vitā eternā. Et
 tunc sequat̄ forma essentialis. scz
 Et ego auctoritate q̄ fūgor absol-
 uo te a p̄ctis tuis. In nomine p̄ris
 z filij z sp̄s̄scti. Ita ponit Alber.
 in septo q̄rti sen. di. xvij. Dīc autē
 Tho. in. iij. pte. q. lxxxiij. art. iij. q̄
 d̄ substantia forme est. Ego te ab-
 soluo sed h̄ qd̄ p̄mittit̄. .s. oīo nō ē
 de substantia forme: sed tm̄ ne sa-
 cramenti effectu impediat̄ ex pte
 penitentis. Fit aut̄ manus impo-
 sitio sup̄ caput̄ confitent⁹: qd̄ non
 est de eētia. In Thom. quia h̄ sa-
 cramentū nō or̄ dīnat̄ ad aliquam
 excellentiā gr̄e consequendā: sz ad
 remissionē p̄ctōz. Un̄ magis in h̄
 sacramento cōpeteret signum cru-
 cis q̄ manus impositio: in signūz
 q̄ p̄ sanguinē ch̄usti remittuntur
 p̄ctā: nō tamen ē de necessitate sa-
 cramenti. Hoc tamē qd̄ dīc sacer-
 dos: Ego te absoluo valet tm̄. .i. sa-
 cramentū absolutionis tibi cōmit-
 to. Sic cum q̄rit̄ ab aliq̄ baptizā-
 do/ credis in deū: r̄ndet: credo: qd̄
 valet tantum sic sacramentū fidei
 cōmittere volo fm̄ doctorē Pari-
 siensem. dist. xij. q. iij. Plures tm̄
 docti sic absoluūt. Auctoritate dñi
 nr̄i Jesu ch̄ri: z auctoritate beato-
 rū Petri z pauli: z auctoritate mi-
 hi in hac pte concessa ab oīo p̄c-
 catis tuis: p̄ te deo z mihi confes-
 sis ego te absoluo in nomine p̄ris
 z filij z sp̄s̄scti. Et ista forma. m̄
 E iij

De sacramento

hi magis placet. Tamē ex quo cer
ta forma nō ē ab ecclesia p̄scripta
in h̄ sacramēto: eligat sibi q̄s quā
vult ex istis. Utrō ex h̄ pōt patere
q̄ cū istud sacramētū non habet
certam formā; a ch̄o institutam:
vel p̄ ecclesiam p̄scriptam: videt̄ cō/
sonū q̄ illi absoluebant p̄ virtutem
passionis dñi n̄r̄i Jesu ch̄i: v̄l ali
ter: non sint damnādi tanq̄ erro
nei imo videt̄ q̄ p̄dicta forma ab/
solutionis p̄ doctores inuēta ⁊ ap
probata sit sustinēda: nec opus fu
it repetere p̄fessiones talibz factas
q̄ in nullo ⁊ determinatōne ecclie
venerūt p̄dicti: nec s̄a inducēdi cr
rorem p̄ illā formā: s̄ tāq̄ pie sua
tam eadem vsi sunt. **U**lteri⁹ sci
endū q̄ tres sunt spēs p̄nie: q̄dam
est solēnis: q̄dam publica: q̄dam p̄
uata seu secreta. Solēnis p̄nia ē
q̄ imponit̄ ab ep̄o in capite ieiunij
p̄ crimine publico ⁊ manifesto: sic
p̄ homicidio: incēdio: ⁊ sacrilegio
z̄c. Et talis nō pōt reiterari ne vi
lescat: nec imponit̄ clerico nisi de/
posito. Et agēs talē p̄niam: dece/
tero nō pōt p̄moueri ad sacros or
dines. Forma aut̄ imponēdi eam
ponit̄. l. di. in capite. vbi d̄r q̄ oēs
p̄nitētes q̄ talē p̄niam publicam
suscipiūt: p̄sentent se ep̄o in capite
q̄dragesime añ fores ecclie nudis
pedibz: vultibus in terrā demissis
z̄c. Ibi debēt adesse decant: archi/
p̄sbyteri: parochiani: ⁊ p̄sbyteri pe
nitentiū: q̄ debēt iniūgere talibz pe
nitentias. Post h̄ eos in eccliam i
roducāt: ⁊ cum omni clero septez

psalmos p̄niales ip̄is i terrā p̄stra
tis cū lachrymis p̄ coz absolutiōe
decantēt: postea surgēs ab orōne:
man⁹ eis imponat: aquā b̄ndictaz
sup̄ eos aspergat: cinerē tñ pus i/
mittat. Deinde cilicio capita eoz
coopiat. Post h̄ p̄ ministros ecclie
de ecclia eos expellat cum r̄souno:
In sudore vult⁹ tui z̄c. Iste tamē
mod⁹ nō scribat̄ apud nos: s̄z trans/
lat⁹ est in cenā dñi: ⁊ ibi expedit̄.
Scienduz tñ fm̄ wilhelmū q̄ in/
gressus ecclie q̄ iniungit̄ solēnis pe
nitentiū pendet ex arbitrio sacer/
dot̄: tñ postq̄z introducunt̄ tales
in eccliam p̄ ep̄m feria quinta ma
gna solū intrabūt eccliaz vsq̄ ad
octauā pasce: ⁊ postea eribūt p̄ to/
tū annū: vt dic̄ glof. l. dist. in capi
te. Et erunt extra eccliam vsq̄ ad
eandē feriā sequent̄ anni: nec cōi/
cabunt aliqñ vsq̄ ad mortē. Quā/
q̄ tñ minus fm̄ arbitrium ep̄i. xij
q. ij. de viro. xxxij. q. ij. admonere.
xxvj. q. vj. si q̄s de corpe. ⁊ de pe/
ni. disti. v. si q̄ vo. Si tamen pe/
nitet: pōt ei sc̄do vel tertio āno red
di ingressus ecclie: vt patz. xij. q. ij.
de viro. Penitentia publica est
q̄ fit in publico: nō tñ cum p̄dicta
solennitate: vt cū iniūgit̄ alicui pe
grinatio p̄ mundū cū baculo cubi
tali: ⁊ cū scapulari: ⁊ cū hm̄oi. Et
hanc pōt imponere qlibet suo pa
rochiano. Et fit publice iō: vt pu
blicum p̄ctm̄ publicaz habeat me/
dicinā. Sic si q̄s in fornicatiōe ecē
dephensus publice: vñ q̄z talis est
magna p̄fusione dignus: p̄pter ali

penitentie

orū scandalū: et vt sit alijs in ter/
rorē z in exemplū penitendī: z nō
desperādī: publice agat penitenti/
am. Nō oportet autē p quolibz ma/
nifesto pctō manifestā agere pniaz
fm Alber. sed solū qñ scandaliza/
uit alios. Et hoc est q̄ multos q̄ i/
iūgūt suis parochianis publicam
pniam an fores ecclie: vl in circū/
itu cemiterij ambulāre an pcessio/
nē in die festiuo: vel iacere ad faci/
em infra ostiū ecclie p leui pctō: si
cut p vna potatione vel alio pctō:
qđ tñ nō scādalizauit totam eccle/
siam. Et isti pcludunt viam peni/
tendi seu confitendi alijs similibz
pctis inuolutis: ne silr pfundant.
Pnia autē puata seu secreta ē quā
qs imponit p pctō occulto. Et at
ordinate pcedamus circa hmōi pe/
nitentias taz publicas q̄ puatas:
tria cōsiderari oportet circa istud
sacramentū. Habet em̄ pnia tres
pres. s. p̄tritionē: cōfessionē: z satisfi/
factionē.

De cōtritiōe q̄ est p̄ma
ps pnie.

Contritio ē

c dolor p pctis voluntarie
assumptus cum pposito
confitendi z satisfaciendi. Circa
qđ sciēdū q̄ dolor ē duplex. Un⁹
est volūtarij q̄ non ē aliud nisi pcti
displicentia: z iste ē de necessitate z
eēntia cōtritiōis. Ali⁹ ē dolor senti/
bilis q̄ apparet in lachrymis z su/
spirijs: z iste nō ē d eēntia p̄tritio/

nis: s; de pfectōe: qz nō ē in nra po/
testate eā hīc qñ volum⁹. Pōt at
fieri tāta p̄tritio q̄ nō solū culpa/
s; etiā tota pena dimittat: pōt em̄
tñ incēdi charitas in cōtrito: z tā/
tus esse dolor sensibil q̄ cōtritio i/
depedēs merebit solutionē ab oī
pena. Sciēdū tñ ē q̄ aliq̄ putāt
satis indiscrete tūc eē p̄tritionē: qñ
hnt quandā displicentiā de pecca/
tis: vel qñ hnt ppositū dolendi de
eis: z tales paupes decipiunt. hoc
em̄ nō ē contritio: sed attritio. S; z
qñ homo h; pfectam displicentiā
z habet non solum dolendi ppositū:
sed etiā vix cordis dolorē
p ipis: tunc habet p̄tritionem fm
Tho. in. iij. di. xvij. q. vj. ar. iij. De
bet autē pctōr deo d oī pctō morta/
li dolere z p̄tritionē hīc: et de q̄li/
bet spēalitē. De oblit⁹ tñ sufficit cō/
tritio gñalis cū conat ad recordā/
dū et ad dolendū. Et d; dolere de
obliuionē pctōz q̄ ex negligentia
sua pcessit. Non intellige q̄ qs ne/
cessario d; hīc dolorem spēalez de
quolibet pctō mortali: talē vix do/
lorē q̄ est grā informatus: s; liquet
q̄ d; hīc circa pncipium p̄fessio/
nis: cum quis recogitat peccata z
dolet. Et bñ faceret peccator qui
p maiori peccato plus doleret. qz
magis per hoc deum offendit et
maiozem penam pmeruit. Nec de/
bet contritio saltem in habitu ces/
sarē in peccatore etiā post cōfessio/
nē: s; semp manere: vt d; Thom. i.
iij. dist. xvij.